

**การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5**
**EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATION ACCORDING TO THE
PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY BY EDUCATIONAL INSTITUTION
ADMINISTRATORS IN THEPHARAK EDUCATIONAL QUALITY AND
STANDARDS DEVELOPMENT CENTER NAKHON RATCHASIMA PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 5**

มานะ พากุนทด,วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม

วิทยาลัยนครราชสีมา

Mana Pakhunthot , Wiranphat Wongwat Kasem

Nakhon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail : koratism@gmail.com ,wiralphat@nmc.ac.th

(Received : 8 January 2024 ; Edit : 18 January 2024; accepted : 19 January 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำนวน 132 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน และได้โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .980 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม รองลงมา ได้แก่ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง และผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม

2. ผลเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา, ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The objectives of this research are: 1) To study school administration according to the philosophy of Sufficiency Economy of school administrators in Theparak Educational Quality and Standards Development Center under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. 2) To compare the management of educational institutions according to the philosophy of Sufficiency Economy of educational institution administrators in Thepharak Educational Quality and Standards Development Center under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5, classified by educational level positions. The sample group used in the research consisted of 132 school administrators and teachers in Thepharak Educational Quality and Standards Development Center under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 5. The sample size was determined according to the Crazy and Morgan tables and stratified random sampling was obtained. The instrument used in the research was a 5-level rating scale questionnaire using a consistency index between 0.80 - 1.00. And the reliability of the entire questionnaire was .980. Statistics used in data analysis include frequency percentage average standard deviation T value test (t-test).

The results revealed as follows:

1. Educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy by educational institution administrators. In Thepharak Educational Quality and Standards Development Center Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Area 5, the overall level is at a moderate level.) When considering each item, it was found that the item with the highest average value was that learners behave in order to lead a balanced life and are ready to accept changes in The second aspect of culture is the characteristics of administrators of sufficiency education institutions. and students have knowledge and understanding of the philosophy of Sufficiency Economy according to the Sufficiency Economy Learning Standards. of each academic year level The item with the lowest mean value is that students behave in a balanced way and are ready to accept changes in the environment.

2. The Comparison results of educational institution administration according to the philosophy of Sufficiency Economy of educational institution administrators in Theparak Educational Quality and Standards Development Center under the Nakhon Ratchasima Educational Service Area Office 5, classified by position, educational level, overall differing greatly. Statistically significant at level .05

Keywords : Educational institution administration, Philosophy of Sufficiency Economy

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันมีการขับเคลื่อนอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องส่งผลต่อผู้คน ชุมชน สังคมอย่างเป็นวงกว้าง การศึกษามีบทบาทเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ และเป็นที่คาดหวังของสังคมไทยว่าจะเป็นกลไกหลักที่สำคัญในการพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันและดำรงอยู่อย่างเท่าทันสถานการณ์โลกได้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางสายกลางที่มุ่งเพื่อพัฒนาให้เกิดประโยชน์สุขต่อประเทศอย่างแท้จริง ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางการพัฒนา ประเทศเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง มีการบริหารจัดการความเสี่ยงให้ ได้อย่างเหมาะสม เกิดความสมดุล และยั่งยืน เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเป็นเข็มทิศชี้แนะในการพัฒนาสังคมไทยอย่างยั่งยืน สารสำคัญจะบ่งชี้ถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนของชาติ หลักการและแนวทางในการจัดการศึกษา ตลอดจนสรรพกำลัง

ทั้งมวลในการพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนเก่ง และเป็นคนดี พร้อมจะใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ภายใต้วิถีชีวิตของความเป็นไทยและสามารถแข่งขันกับคนอื่น ๆ ได้ในสังคมโลก

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ต้องควบคู่ การเรียนการสอนที่ ยึดผู้เรียน เป็นศูนย์กลางสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ต้องเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่นักเรียนเรียนกับเพื่อนและเรียนด้วยตนเอง โดยนักเรียนเป็นผู้วางแผนการเรียนรู้ ดำเนินการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนเป็นกลุ่มและเรียนด้วยตนเอง ผู้เรียนควบคุมตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้ใช้สื่อการสอนและแหล่งความรู้ และมีการประเมินการเรียนการสอนที่ครบวงจร (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์, 2553: 60-61) และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้อง สอดแทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของการเรียนการสอน จะทำให้นักเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ได้ตลอด ของการเรียนและในการดำเนินชีวิต เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาดังกล่าวของแต่ละองค์กรเป็นไป อย่างมีคุณภาพมีระบบที่ชัดเจน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งเป็นหลักประกันคุณภาพของสถานศึกษาพอเพียง ให้ หน่วยงานที่จะดำเนินการ พัฒนาและขยายผลการประเมินสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้และการบริหาร จัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565: 1) เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งได้ประเมินตนเองตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อขอเป็นสถานศึกษาพอเพียงและจะได้น้อม นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งสร้างเสริมคุณลักษณะอยู่อย่าง พอเพียงให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

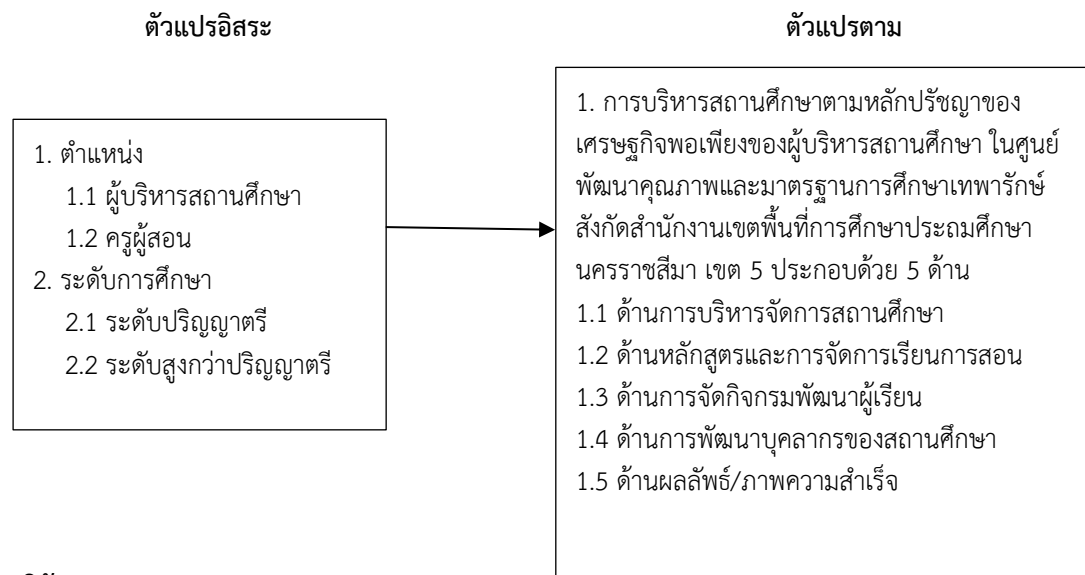
ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีโรงเรียนอยู่ในความรับผิดชอบจำนวน 15 โรงเรียน ปีการศึกษา 2566 มี ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 206 คน นักเรียน จำนวน 2,134 คน ในพื้นที่ของ 4 ตำบล คือ ตำบล สำนักตะคร้อ ตำบลหนองแวง ตำบลบึงปรือ ตำบลวังยาวทองจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการมีส่วนร่วมของทุก ภาคส่วน มีการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง จากการดำเนินงานที่ผ่านมาศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 มีการส่งเสริมให้สถานศึกษาทุกแห่งน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งได้ปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษา จัด กระบวนการเรียนรู้ บรรยากาศสิ่งแวดล้อมเอื้อให้ผู้เรียน ส่งผลให้มีสถานศึกษาหลายแห่งได้รับการคัดเลือกให้เป็น The Best Practice ด้านสถานศึกษาพอเพียง ในปี 2566 ยังมีสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 อีกหลายแห่ง ที่ยังไม่พร้อม และขาดการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากมาจากสถานศึกษาขาดการ กำหนดนโยบายการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา การดำเนินโครงการไม่มีความ ต่อเนื่อง มีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่รับผิดชอบ การขยายผลและเผยแพร่ยังไม่มี การดำเนินการเชิงประจักษ์ ผู้บริหารไม่เข้าใจการบริหารสถานศึกษาตามหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่าง แท้จริง ครุยังไม่มีการนำหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน และยังไม่ เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่วางไว้เท่าที่ควร

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างยิ่ง เนื่องจากผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้และปลูกฝัง หลักคิดต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน ฉะนั้นผู้บริหาร และครูต้องมีความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไป ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหาร สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยไป พัฒนาปรับปรุงทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และนำ ผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 แตกต่างกัน
2. บุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา 5 การศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำนวน 206 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 132 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครชีและมอร์แกน และได้โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling)

ตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ตาม

กรอบการประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565: 1) ได้กำหนดขอบข่ายในการบริหารประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่งและระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นภายใต้กรอบ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 2 ตอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และ 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อประธานศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 132 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงานของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 123-127) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณตศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

ผลการวิจัย

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม รองลงมา ได้แก่ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง และผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม

2. ผลเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กระทรวงศึกษาธิการได้ขยายผลการจัดทำนโยบายการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลซึ่งได้นำเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษาดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้นำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมากำหนดเป็นกลยุทธ์ คุณธรรมนำความรู้ และน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจปฏิบัติตามหลักคุณธรรม และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาในในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ได้สนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเพื่อให้สามารถนำแนวคิดและหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ สอดคล้องกับ พินิจ เครือเหลา (2562: 78) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยเทศจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคมในด้านที่มีค่ามัธยเทศน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีข้อเสนอแนะดังนี้ 2.1) ควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้บุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.2) สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.3) สถานศึกษาควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับ มัลลิกา สีดาเดช (2563: 164-167) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ผลการวิจัยพบว่า 1.) ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2.) แนวทางยกระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1.) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา มีกระบวนการทำงานเพื่อพัฒนาคุณภาพและบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 2.) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนจัดทำหลักสูตรบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเน้นการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ (Active learning) เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองเกิดทักษะการใช้ชีวิต รู้จักแก้ปัญหา และ 3.) ด้านการพัฒนาบุคลากร

ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ จน สามารถพัฒนา ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่

2. ผลเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา ในศูนย์ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเทพารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ การบูรณาการสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์และเพียงพอกับความต้องการซึ่งจะได้รับการ สนับสนุนจากผู้ปกครองเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งครูมีภาระงานมากเกินไป รวมไปถึงสถานศึกษามีทรัพยากรอย่างจำกัด บริบทแต่สถานศึกษาแตกต่างกัน การบริหารงานย่อมแตกต่างกันด้วย จึงทำให้ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการ บริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาแตกต่างกัน สอดคล้องกับ ประไพ มีแก้วรัตน์กุล (2564: 99-100) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1.) ระดับความ คิดเห็นของข้าราชการครูต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2.) ผลการ เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามขนาด สถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3.) ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนา ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ที่สำคัญคือ ผู้บริหารควรมีการจัดการพื้นที่ให้สอดคล้องกับบริบทของ สถานศึกษา มีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล พัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจนเกิดองค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้จริง เปิดโอกาสให้ บุคลากรแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต และทันต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติอย่างสมดุล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืนต่อไป และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษดา นิมิตพิทิม (2561: 38) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานของสถานศึกษาพอเพียงใน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เมื่อเปรียบเทียบสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีผลการดำเนินงานของ สถานศึกษาพอเพียง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ที่เอื้อต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้
 2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในเรื่องการทำแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทุกระดับชั้น
 3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหา หรือพัฒนาสถานศึกษา/ชุมชน ด้านเศรษฐกิจหรือสังคมหรือสิ่งแวดล้อมหรือวัฒนธรรมตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
 4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง อย่างสม่ำเสมอ
 5. ผู้บริหารควรส่งเสริมบุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 1. ควรศึกษาปัญหาในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานเชิงคุณภาพ เพื่อต่อยอดเป็นศูนย์การเรียนรู้

2. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอื่น ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ตซินดิเคท จำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). คู่มือประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ปี 2565 เป็นต้นไป ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กฤษดา นิมิตต์. (2561). การศึกษาผลการดำเนินงานของสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

กลุ่มงานนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. (2566). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570. นครราชสีมา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์. (2553). เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. (ฉบับปรับปรุง). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ประไพ มีแก้วนันทกุล. (2564). ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

พินิจ เครือเหลา. (2562). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนพิทยาลงกรณ์พิทยาคม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มัลลิกา สีดาเดช. (2563). ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.